

Wil jij mijn vriend zijn? Over digitale vriendschappen

Nu we min of meer vertrouwd zijn met internetdiensten als e-mail en het web, blijkt dat we toch niet meer méé zijn. Heb je al een account bij Facebook? Vraag je feedback over je vakantiefoto's op Flickr? Twitter je wel regelmatig, zoals Barack Obama en Lance Armstrong dat doen? Welkom in de wereld van de sociale netwerksites. 'Op Facebook leer ik niet zozeer nieuwe vrienden kennen,' zegt Ilse Hendrickx, 'maar mijn contacten met de vrienden die ik al had worden duurzamer.' Vanachter haar hagelwitte Applecomputer schetst ze de voor- en nadelen van sociale media.

TIM DESCHAUMES

Facebook werd in 2004 ontworpen door Mark Zuckerberg die student was aan de universiteit van Harvard. Aan Amerikaanse universiteiten is het gebruikelijk om aan het begin van het schooljaar een boek uit te brengen met de gezichten van alle nieuwe studenten, zodat ze elkaar snel leren kennen. Zuckerberg bedacht een onlineversie van zo'n facebook. Zijn systeem werd snel overgenomen door andere universiteiten, maar bleek geschikt te zijn om uit te groeien tot een wereldwijde sociale netwerksite. Na Google en Yahoo is Facebook

nu de meest bezochte website ter wereld. Vorig jaar vroeg een vriend mij of ik zijn Facebookvriend wou worden. Ik had nog geen account, weifelde even, maar besloot dan toch om ook te gaan Facebooken. Daarna moest ik snel zelf vrienden uitnodigen, want een Facebookaccount met slechts één vriend is dodelijk voor je status. Na een jaar heb ik nog steeds een dubbelzinnig gevoel bij site: ik stel me vragen bij de privacy, voel me schuldig omdat ik niet de tijd heb om op ieders berichtjes te reageren en vind de structuur behoorlijk rommelig. Maar misschien kén ik Facebook gewoon niet goed genoeg. Dat leidt ik af uit het gesprek met Ilse Hendrickx. Als Facebookspecialiste begeleidt ze binnenkort de cursus 'Digitale vriendschappen' bij Vormingplus.

Hoe ben je ertoe gekomen om sociale media te gebruiken?

Ik was in eerste instantie actief in de blogwereld. Ik schreef zelf een weblog, raakte zo in contact met andere bloggers en leerde de wereld van sociale media

kennen: sites als Facebook, Twitter en Flickr. Het is dus al bloggend dat ik de nieuwe mogelijkheden van internet leerde kennen. Ik ben nu zo'n anderhalf jaar een intensieve Facebookgebruiker.

Wat sprak je aan in het bloggen?

Toen ik vaststelde dat blogs boeiende digitale dagboeken kunnen zijn, kreeg ik zin om er zelf één te starten. Eerst gebruikte ik m'n blog als dagboek, maar daar heb ik nu geen tijd meer voor. Ik blog nu om verslag uit te brengen van mijn hobby: wandelen. Ik maak grote trektochten van 400 tot 800 kilometer, bijvoorbeeld naar Santiago de Compostella. De verslagen die ik tijdens mijn tochten schrijf, post ik op mijn weblog. Zo kunnen vrienden, maar ook vreemden, me 'volgen'. Van het bloggen verschoof mijn aandacht naar Twitter.

Wat is Twitter? En wat is het verschil met Facebook?

Bij Twitter is de basisvraag 'Waar ben je nu mee bezig?' Het antwoord is een korte uitspraak van 140 tekens die per sms of e-mail verstuurd wordt naar vrienden

die jou volgen. Twitter wordt daarom ook een vorm van microblogging genoemd, alsof je een minidagboek verstuurt. Door te *twitteren* of *tweeten* bereik je snel erg veel mensen. Die kunnen op hun beurt jouw boodschap *retweeten*, waardoor jouw bericht snel een nog groter bereik kent. Bij Facebook typ je ook korte boodschappen in, maar die verschijnen op de *stream* van je Facebookvrienden. Verder biedt Facebook meer mogelijkheden. Er is veel meer te zien op één scherm: je kunt foto's en video's tonen.

Vind je dat zo'n virtueel sociaal netwerk iets kan toevoegen aan 'echte' sociale contacten?

Vriendschap op het internet vervangt geen vriendschap in de werkelijkheid. Het kan wel zijn dat er tussen je Facebookvrienden mensen zitten die je nooit in levende lijve ontmoet. Toch pleit ik ervoor om met dergelijke contacten zeer voorzichtig te zijn. Ik vind dat Facebook vooral geschikt is om contact te houden met vrienden die je *in real life* hebt leren kennen en die je niet vaak ziet, bijvoorbeeld omdat ze zo ver weg wonen.

Vriendschap op het internet vervangt geen vriendschap in de werkelijkheid

Je leert de mensen die je al kent ook anders kennen.

Inderdaad, je leert ze anders kennen en de communicatie verloopt veel sneller. Als iemand een foto van zijn kinderen post, zien al zijn vrienden dat onmiddellijk. Je ziet ook meteen wat zij van de foto's vinden. Met e-mail is zo'n snelle uitwisseling niet mogelijk. Facebook biedt de mogelijkheid om je meningen te uiten en ongedwongen op de hoogte te blijven van wat er in het leven van je vrienden gebeurt. Je kunt banden met oude vrienden aanhalen, hulp of feedback vragen, afspraken maken of passies met elkaar delen. Je krijgt heel snel antwoord op praktische vragen. Ik zoek een nieuw huis; wie kan een tip geven? Mijn kat heeft jongen. Wie wil er eentje? Ik gebruik Facebook ook om ideeën uit te wisselen over de boeken die ik lees.

De Facebookvrienden zijn vaak een bont allegaartje van virtuele vrienden, echte vrienden, familieleden en collega's. Het is niet altijd gepast dat die allemaal je berichten en foto's ontvangen.

Bij Facebook is het belangrijk dat je privacy goed is ingesteld. Je kunt het best je contactpersonen in groepen indelen, bijvoorbeeld schoolmakers, vrienden, collega's of ex-collega's. Je kunt zelf bepalen welke groep welke info mag zien. Zo heeft niet iedereen toegang tot alle info die je op Facebook plaatst en kun je je privésfeer afschermen. De meeste mensen hebben één groep van vrienden, omdat ze niet weten dat je groepen kunt maken. Het moeilijkste aan Facebook is je privacy goed instellen. Het vraagt behoorlijk wat tijd om uit te pluizen hoe dat werkt.

Als je je naam intikt in Google, verschijnt bovenaan in de zoekresultaten een lijstje van je Facebookvrienden. Dat is ook niet erg privé.

Ook dat heeft met privacyinstellingen te maken. Er is een selectievakje dat heel erg verstopt zit binnen Facebook. Als je dat uitvinkt, toont Google niet langer wie jouw Facebookvrienden zijn. Maar bijna niemand weet dat het kan en hoe je het moet doen.

Facebook is eigenlijk niet zo'n gebruiksvriendelijke site.

De site heeft inderdaad een vrij chaotische structuur: via allerlei balken en knopjes kun je dezelfde dingen doen, maar dat is helemaal niet duidelijk.

Dat verkleint de kans dat mensen die geen computerspecialisten zijn, zo'n sociale netwerksite gebruiken. Een gemiste kans om bijvoorbeeld grootouders en kleinkinderen met elkaar te laten communiceren?

Ja, maar ik heb toch het gevoel dat de makers van Facebook het systeem gebruiksvriendelijker proberen te maken. Sinds 2006 beschikken we over een Nederlandstalige versie. De lay-out is ook duidelijker geworden. De voordelen van het systeem wegen voor mij op tegen de beperkte gebruiksvriendelijkheid. Op mijn voettochten leg ik veel internationale contacten en ik vind het heel mooi om het contact met mijn Portugese of Canadese vrienden te bewaren.

Op het internet wordt heel los met privacyregels omgesprongen

Weiger je soms vriendschapsverzoeken?

Eén van de negatieve aspecten van sociale netwerksites is dat je door onbekenden kan gevonden worden, bijvoorbeeld via Google. Het vergt een zekere assertiviteit om vriendschapsverzoeken te negeren op Facebook of aan te geven dat je niet wil gevolgd worden op Twitter. Men vraagt mij of die persoon dat dan te weten komt. Uiteraard, want hij merkt dat hij niet toegelaten wordt. Maar dat is niet anders dan in de werkelijkheid: ook daar moet je soms assertief zijn, je grenzen afbaken. Ook daar zet je soms vriendschappen stilzwijgend stop. Hoe meer je vertrouwd raakt met sociale media, hoe assertiever je daarin wordt. Je moet er ook niet te veel achter zoeken als iemand je negeert of blokkeert. Dat kan tal van redenen hebben en is niet noodzakelijk negatief.

Voel je soms geen communicatiedruk? Sommige gebruikers klagen zelfs dat ze zich 'te verbonden' voelen op het internet.

Ook hier kun je selecteren: ik wil alleen de berichten van de groep 'vrienden' zien. Door dagelijks met sociale media te werken, merk je ook vlug wat interessant

is en wat niet: je scherpt je vaardigheid van diagonaal lezen aan. Op Twitter is communicatiedruk zeker een potentieel probleem, omdat het vaak over zeer grote aantallen contacten gaat. Maar ook Twitter geeft de mogelijkheid om te selecteren. Als ik berichten ontvang die mij niet aanstaan, dan kan ik de afzender gewoon blokkeren. En ja, dan is het gedaan hé (*lacht*).

Zou je Flickr ook een sociale netwerksite noemen?

Het is geen klassiek sociaal netwerk zoals Facebook, Netlog of Hyves. Het is een geval apart: je post foto's waarop iedereen kan reageren. Op basis van gesprekken over foto's krijg je niet alleen feedback, maar ontstaan er contacten en zelfs vriendschappen. Flickr heeft dus een netwerkfunctie, zeker voor fotoliefhebbers.

De verschillende sites zijn bedoeld voor specifieke doelgroepen. Netlog is bedoeld voor jongeren.

Ja, maar niet alle jongeren kiezen voor Netlog. Sommigen kijken er zelfs op neer en verkiezen Facebook. MySpace trekt dan weer mensen aan die met muziek bezig zijn. Hyves is populair in Nederland.

Sociale netwerksites hebben ook een commerciële functie, die schuilgaat achter spelletjes waar je je vrienden voor kunt uitnodigen.

Hier zit het gevaar en het grote nadeel van Facebook. Sommige van de applicaties zijn door Facebook ontwikkeld in samenwerking met een andere sociale netwerksite. Om een connectie te maken tussen Facebook en Twitter heb je een applicatie nodig. Ook om foto's toe te voegen of lange blogberichten te schrijven. Dat zijn de functionele, betrouwbare applicaties. Derden kunnen echter ook applicaties voor Facebook ontwikkelen en daarvan weet je nooit of die betrouwbaar zijn. Zo'n applicatie neemt vaak de vorm aan van een spelletje. Als je daaraan wil deelnemen, moet je de toestemming geven om jouw profielinformatie en die van je vrienden te gebruiken. Facebook zegt dat ze jouw naam niet doorgeven, maar ze geven derden wel de toestemming om cookies op je computer achter te laten. In feite kunnen ze persoonlijke informatie aftappen en opslaan. Die informatie wordt gebruikt voor reclame. Mijn advies is: als je het niet vertrouwt, laat je niet verleiden en klik er niet op. Toch laten miljoenen gebruikers zich meeslepen, bijvoorbeeld door het spel *FarmVille*, waarmee je een virtuele boerderij uit de grond kunt stampen.

Denk je dat Facebook geschikt is om het netwerk van een échte buurtgemeenschap te versterken?

Je kunt een groep oprichten in Facebook en via die pagina evenementen aankondigen: een barbecue of een buurtfeest. Ik denk zeker dat Facebook kan helpen om dingen te delen. Je kunt snel heel veel mensen bereiken.

Naast persoonlijke sociale netwerken bestaan er ook professionele, zoals LinkedIn.

Ik verwacht dat netwerken zoals LinkedIn een enorme opgang zullen kennen. Werkgevers kunnen CV's van sollicitanten bekijken en mensen screenen via profes-

sionele netwerksites. Voor je professionele contacten kun je het best voor zo'n gespecialiseerd netwerk kiezen. Je professionele leven hou je het best uit Facebook. Er zijn voorbeelden van mensen die zich op hun werk ziek melden, maar de hele dag op Facebook zitten, terwijl hun baas een van hun vrienden is. Onlangs was er een lerares wiens tijdelijk contract niet werd verlengd, omdat ze op Netlog bevriend was geraakt met een aantal leerlingen. Het schoolbestuur vond dat niet kunnen. Bij hun beslissing speelde de inhoud van de uitgewisselde berichten zelfs geen rol. De lerares had haar privacy misschien beter moeten beschermen. Facebook heeft zelfs een functie waarmee je je instellingen kunt simuleren: wat krijgt mijn baas te zien als hij bij mij inlogt?

Vrienden kunnen ook foto's van jou op Facebook plaatsen. Meestal goed bedoeld, maar soms behoorlijk gênant.

Als iemand een foto maakt waar jij opstaat, kan hij die taggen. Dat betekent dat jouw naam verbonden wordt aan die foto. Eens getagd, ben je makkelijker opspoorbaar in Facebook. Je kunt ervoor zorgen dat je niet kunt getagd worden, maar weinig gebruikers weten dat. In principe zegt de wet zelfs dat je niet zomaar een foto van een buur of vriend mag posten. Je moet daar de toestemming voor hebben. In dat opzicht wordt er op het internet heel los met privacyregels omgesprongen. Bovendien moet je voor ogen houden dat het internet niet vergeet: je kunt foto's en berichten van je eigen

Facebook wissen, maar niet van die van je vrienden. Voor je iets post, moet je altijd goed nadenken.

Zie je nieuwe trends bij de sociale media?

De populariteit van sociale media verandert constant. Ik vermeldde al de verschuiving van weblogs naar Twitter en Facebook. Onlangs was er de zogenaamde *poken*. Een vriendin ging naar een *blogbecue*, een barbecue voor bloggers. Haar vrienden riepen plots dat iedereen zij *poken* moest bovenhalen. Een *poken* bleek een USB-stick te zijn met een mannetje op. Als je jouw *poken* tegen die van iemand anders houdt, dan worden jouw persoons- en profielgegevens automatisch uitgewisseld. Het is een mooi voorbeeld van de combinatie van echte en virtuele sociale interactie. Het is een rage die snel weer verdwijnt en wie weet, wat is het volgende?

Een *poken* op zoek naar een andere *poken*.
(foto: Alexander Klink)

Digitale vriendschappen – sociale netwerken en webloggen

- 3 woensdagavonden (19u-21.30u):
3, 10, 17 maart 2010
- IT-Huis, Sint-Pietersaalstraat 38, Gent
- Ilse Hendrickx
- € 30
- Code: 10059
- I.s.m. IT-Huis Klas Cement en Kadelink vzw

► ZIE PAG 39

Links

Ilse Hendrickx: www.kadelink.be